

Monnikenwerk (2024) van Hermine Stam

Welkom! Binnenin deze 12^e-eeuwse kerk kunt u kennis maken met het werk - in wording - van beeldend kunstenaar Hermine Stam. Zij creëert er een plek om te verblijven, alleen of samen, om elkaar te ontmoeten en om te praten maar ook om stil te zijn en om te schuilen. Ze werkt er aan een groot project en nodigt u uit om eraan deel te nemen.

Hermine is niet uit op een vaststaand eindresultaat. Haar werk ontvouwt zich in de tijd en laat zich beter omschrijven als een proces dan als object. Externe invloeden uit de directe omgeving van de kerk, maar ook van u als (participerend) toeschouwer, laat zij in grote mate toe. Contact, interacties en bijdragen van buitenaf, waarvan de uitkomsten altijd onvoorspelbaar zullen zijn, acht zij essentieel voor haar werk. Het idee van wederkerigheid spreekt haar aan. Tegelijkertijd is ze gefascineerd door het 'niet-weten' en door het zichtbaar maken van het aanwezige onzichtbare.

Voor dit project treedt Hermine op als performer. De 'tafel' is het kader waarop, en waarvan uit, nog ongekende ontwikkelingen en vormen in zullen ontstaan. Iets concreets, zoals jute, touw, knopen, draden en naalden, leiden zo tot iets wat fluide, veranderlijk en onbestendig is. Iets wat tot buiten de randen van de tafel en de muren van de kerk reikt.

Hermine werkt graag met materialen die al een leven achter de rug hebben, materialen met een historie. Zo is een deel van de knopen die gebruikt zal worden van haar moeder en van haar partner's moeder geweest. Overdracht en overgang zijn belangrijke thema's voor haar. Zij het verborgen, dragen deze knopen een verbinding met het verleden in zich. Onzichtbaar maar wel aanwezig.

Er zijn meer verschijnselen die zich buiten ons zicht voltrekken waar Hermine toe is aangetrokken. De bewegingen van tektonische platen en hemellichamen bijvoorbeeld. Natuurlijke fenomenen die zich in 'stilte' voordoen. Ook in ons, en in onze relaties, speelt er van alles. Soms in stilte, soms niet. Vaak onzichtbaar maar wel degelijk reëel. In veel van haar werk probeert Hermine onzichtbare bewegingen, invloeden, verbindingen en interacties zichtbaar te maken of te benadrukken.

Performancekunst leent zich hiervoor. Al vanaf de jaren 80 verkent Hermine de mogelijkheden van deze kunstvorm, waarin tijdsduur een fundamenteel onderdeel is, en waarin participatie van de toeschouwer, in haar geval, vaak een rol speelt. Zo registreerde ze momenten en handelingen door bijvoorbeeld een emmer verf leeg te strijken. Onregelmatigheden op het doek weerspiegelden haar vermoeidheid of een misstap en maakten het verstrijken van de tijd zichtbaar. En voor de performance *Biechtmoeder*, dat ook plaatsvond in een kerk, las ze vanuit haar biechtstoel aan de 'biechteling' voor uit 'De kunst van het nietsdoen'. Ook in de installatie en performance *cityZen* was, tijdsduur, overdracht en interactie elementair. Ze leende zeven bergen zaagsel, strooide ze uit en maakte er een vlak van om het vervolgens weer terug te geven aan de timmerman-buurman.

Een vraag die ze zich voorafgaand aan dit project steeds heeft gesteld is: "wat vind ik van waarde?" Hierop kwam ze onder andere steeds terug op de concepten stilte en schuilen. Ze

dacht aan innerlijke stilte waarin je kunt verdwijnen. Hoe is het daar? Hoe kun je het omschrijven? Is het een plek waarin je je toevlucht kunt vinden? Rustig kunt 'zijn', verblijven en de wereld om je heen gade kunt slaan? Voor een kunstenaar die contact, proces en verandering centraal stelt in haar werk, lijkt een verlangen naar stilte en schuilen misschien paradoxaal. Maar mogelijk scheppen deze behoeften juist wel een ultieme ontvankelijkheid voor nieuwe wendingen?

Dus nogmaals, wees welkom! De kunstenaar, knopen, draden, naalden, tijd én 'het onbekende'; ze zijn allemaal aanwezig binnen in deze kerk.

TEKST en interview: Madelon van Schie / Nectar Art Projects

Hermine Stam startte in 1971 met haar opleiding aan Academie Minerva in Groningen en volgde in 1986-1988 de opleiding Sonologie aan het Conservatorium in Den Haag. Daarnaast deed ze een opleiding tot dynamisch coach in 2008 en tot stervensbegeleider in 2012. Ook is ze een dzogchenbeoefenaar. Naast haar kunstenaarspraktijk werkte ze jarenlang als kunstadviseur. Hermine woont en werkt in Haarlem, Amsterdam en op locatie.